

พัฒนาการการจัดทำหนังสือชุดในต่างประเทศ

การจัดทำหนังสือชุดได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 โดยเริ่มต้นจากการจัดพิมพ์แต่ละเล่มเป็นเล่มเล็ก ๆ มีหมายเลขประจำ (numbered pamphlets) และราคาของแต่ละเล่มเท่ากับไว้ควย การจัดพิมพ์เป็นเล่มเล็ก ๆ นี้ก็เพื่อความสะดวกและความประหยัดในการรวมเล่ม ซึ่งร้านหนังสือจะเป็นผู้จัดทำขึ้นภายหลังรวมทั้งการจัดหน้าชื่อเรื่อง (title page) ้วย หนังสือประเภทนี้เริ่มเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในระหว่างทศวรรษที่ 3 ถึง 4 ของศตวรรษที่ 18

ต่อมาบทละครที่พิมพ์เป็นเล่มเล็ก ๆ นี้ขายดี และแพร่หลายมากมาจนถึงในช่วงปี ค.ศ. 1750 ในสมัยนั้นคำว่า "หนังสือชุด" มีความหมายว่า หนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่ขายได้มาก โดยดูจากจำนวนตัวเลขที่ประจำหนังสือแต่ละเล่ม ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ นอกจากจะมีการจัดพิมพ์พวกบทละครแล้ว ร้านหนังสือต่าง ๆ ก็พยายามรณรงค์เพื่อที่จะทำให้หนังสืออื่น ๆ มีลักษณะเป็นหนังสือชุดเช่นกัน เช่น หนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับฆาตกรรมและรายงานการพิพากษาคดีความต่าง ๆ ที่รวบรวมโดยบาทหลวงผู้ที่มีโอกาสเข้าไปฟังการตัดสินคดีในที่คุมขัง ซึ่งผู้นิยมอ่านหนังสือประเภทนี้เป็นสามัญชนมากกว่าจะเป็นผู้มีฐานะร่ำรวย

เนื่องจากในสมัยนั้น หนังสือโดยทั่วไปมีราคาแพงมาก ดังปรากฏในบทความของ James M. Keech ซึ่งเขียนเกี่ยวกับนวนิยายที่เรียกว่า "นวนิยายสามเล่มจบ" ในสมัยวิกตอเรียว่า หนังสือนวนิยายสามเล่มจบนี้ เมื่อเทียบกับราคาในปัจจุบัน (ค.ศ. 1979) จะประมาณเล่มละ 35 เหรียญอเมริกัน ผลจากการที่หนังสือมีราคาแพงมากนี้เองทำให้เกิดมีห้องสมุดที่ให้บริการเช่าหนังสือขึ้นมา และเป็นที่นิยมของผู้อ่านโดยทั่วไปเพราะเสียค่าบริการถูกกว่าการที่จะไปหาซื้อมาอ่านเอง นอกจากนี้การที่มีผู้คิดจัดพิมพ์หนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่มีราคาเยอมาขึ้นมาก็กล่าวข้างต้นจึงเป็นที่ต้องการของตลาด และทำให้ธุรกิจนี้สามารถอยู่รอดได้ (Sinkankas, in Kent, Lancour and Daily, eds. 1979 : 254)

ในปี ค.ศ. 1784 John Wesley ซึ่งเป็นศาสดาของคริสตศาสนานิกาย

Methodist ร่วมกับองค์การ The Thirty-Nine of the Church of England ซึ่งเป็นองค์การร่วมของโบสถ์ต่างๆ จำนวน 39 แห่ง ของลัทธิ Methodist แห่งประเทศอังกฤษ ได้จัดทำหนังสือของบทความทางศาสนาตามลัทธิของตนขึ้นมาเพื่อนำไปเผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกา บทความเหล่านี้ ได้แก่เรื่อง "Of Faith in the Holy Trinity" "Of the Word, or the Son of God, Who Was Made Very Man" เป็นต้น บทความเหล่านี้ไม่รวมเอกสารอ้างอิงพิเศษ คำสอน และตัวอย่างต่างๆ ที่ได้มีการนำไปสอนในโบสถ์ต่างๆ มาแล้ว (Buckly, in Jackson, ed. 1968 : 355)

ในปี ค.ศ. 1799 องค์การที่เรียกว่า The Religious Tract Society ซึ่งเป็นองค์การเผยแพร่คริสต์ศาสนาในประเทศอังกฤษได้ก่อตั้งขึ้น และมีการจัดพิมพ์งานเขียนที่เป็นระบบ และเป็นงานเขียนที่มีคุณภาพ โดยมอบหมายให้ Hannah More ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านการประพันธ์โคลงกลอนทางศาสนา ตลอดจนประพันธ์บทละครเวทีอิงศาสนาอีกด้วย (Jackson, ed. 1969 : 4) เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำหนังสือชุดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รวมของหนังสือเล่มเล็กๆ ราคาถูกที่เขียนทางศาสนา หนังสือเหล่านี้เป็นการพิมพ์ซ้ำทั้งสิ้น (ซึ่งเป็นแนวโน้มของการจัดพิมพ์หนังสือชุดในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 จนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 19) มีปรากฏใน ค.ศ. 1817 นอกจากนี้องค์การดังกล่าวยังได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้นมาอีกจำนวนมาก โดยทำให้ขนาดของรูปเล่มและการพิมพ์ดีกว่าเดิม โดยใช้ตัวอักษรแบบแกะไม้ (woodcut) หนังสือแต่ละเล่มในชุดจะมีจำนวนหน้าไม่เกิน 16 หน้า เช่น ชุด "Labelled Penny Tales for the People" ปรากฏในปี ค.ศ. 1870 เป็นต้น (Todd 1979 : 72)

ในช่วงประมาณปี ค.ศ. 1832 องค์การต่างๆ ที่เผยแพร่คริสต์ศาสนา ลัทธิ Methodist ตามแนวของ John Wesley ได้จัดพิมพ์หนังสือชุดขึ้นมาอีกลักษณะหนึ่ง คือ มีลักษณะเป็นจุลสาร (pamphlets) และกำหนดออกตามลำดับตัวเลข เนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับนิกายอิงศาสนา และคำสอนของศาสนา คือ John Wesley นั้นเอง โดยใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อให้เข้าถึงผู้อ่านทุกระดับ มีการจัดพิมพ์ออกมาเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามสิ่งพิมพ์ประเภทจุลสารนี้ไม่ค่อยๆ สูญไปในที่สุด (Todd 1979 : 71)

ในช่วงทศวรรษของปี ค.ศ. 1920 เป็นต้นมา สมาคมตลอดจนสำนักพิมพ์ต่างๆ เริ่มจัดพิมพ์หนังสือชุดจากงานเขียนต้นฉบับ และ หนังสือชุดมีราคาถูกลงพอที่จะหาซื้อได้ในตอนกลาง

ของศตวรรษที่ 19 หนังสือชุดจึงมีจำนวนมากและราคาถูกลงมากเช่นกัน ดังปรากฏในข้อความที่ว่า "ในปี ค.ศ. 1850 โอกาสที่จะทำหนังสือให้มีราคาถูกลงนั้น ทำได้โดยการจัดพิมพ์ออกมาเป็นชุด เพราะหนังสือในชุดจะช่วยโฆษณาตัวเองไปในตัว (Sinkankas, in Kent, Lancour and Daily, ed. 1979 : 255)

ในประเทศไอร์แลนด์ ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือประเภทหนึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงหนังสือชุด เรียกว่า "chapbook" ปรากฏในช่วงศตวรรษที่ 17 เป็นหนังสือเล่มเล็ก หนาประมาณ 16 - 32 หรือ 64 หน้า พิมพ์กันโดยไม่ได้เย็บรวมเป็นเล่ม มีลักษณะคล้ายหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก chapbook นี้ เป็นสินค้าเร่ขายร่วมกับของกระจุกกระจิกอื่น ๆ โดยพ่อค้าเร่ (chapman) เนื้อหาใน chapbook เป็นพวกตำนานและนิทานเก่า ๆ ในสมัยโบราณ และสมัยกลาง รวมทั้งเทพนิยายต่าง ๆ ที่สนุกน่าอ่าน แม้ว่าเนื้อหาของ chapbook จะเขียนขึ้นด้วยสำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และไม่มีความไพเราะสละสลวย จนเป็นเหตุให้พวกชนชั้นสูงที่มีการศึกษาพากันดูถูกหนังสือชนิดนี้ แต่ความสนุกสนานของเรื่องและภาพประกอบแบบแกะไม้ (woodcut) ทำให้ chapbook เป็นที่ชื่นชอบของพวกชนชั้นกลาง โดยเฉพาะพวกเด็ก ๆ (กลมมิจิตต์ พลายเวช 2524 : 4 - 5) ภายหลังองค์การเผยแพร่วรรณคดีศาสนาที่เมืองกลาสโกว์ ชื่อว่า Glasgow Religious Tract Society และโรงพิมพ์หลายแห่งในเมืองดับลิน (Dublin) ซึ่งเป็นตัวแทนขององค์การเผยแพร่วรรณคดีศาสนาที่ชื่อว่า The Religious Tract and Book Society ประจำประเทศไอร์แลนด์ ได้จัดพิมพ์หนังสือประเภท chapbook ชุดหนึ่งว่า "Cheap Repository Tracts" ขึ้นมาในราว ๆ ปี ค.ศ. 1832 - 1838 แต่เนื้อหาของหนังสือเป็นเรื่องเกี่ยวกับคริสตศาสนานั้นเอง และขายในราคาถูก

หนังสือเล่มเล็กเหล่านี้ แม้ว่าจะมีผู้ดำเนินการพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบอย่างไร และไม่ว่าจะมีอิทธิพลอย่างมากในหมู่ผู้อ่านเพียงใดก็ตาม แต่กลับไม่ได้รับการยกย่องและต้องล้มเลิกกิจการไปในที่สุด (Todd 1979 : 72-73)

ในระยะหลังนี้ ได้มีสำนักพิมพ์และหน่วยงานต่าง ๆ จัดพิมพ์หนังสือชุดออกมาแข่งขันกันอย่างมากมาย และเป็นที่น่าสนใจของวงการต่าง ๆ อีกด้วย ดังปรากฏในข้อเขียนของ Bishop (1914 : 99) ซึ่งเขียนไว้ในตอนต้นศตวรรษที่ 20 ว่า "ปัจจุบันเป็นยุคของหนังสือชุดมีการจัดพิมพ์หนังสือชุดออกมานับพัน ๆ ชุด และห้องสมุดส่วนมากก็หันมาให้ความสนใจหนังสือชุดกันมากขึ้น"

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาถึงการจัดพิมพ์หนังสือชุดเท่าที่ผ่านมา โดย Franklin Watts ซึ่งเป็นประธานบริษัท Franklin Watts Co. เมืองนิวยอร์ก เมื่อปี ค.ศ. 1962 พบว่าหนังสือชุดเท่าที่พิมพ์ออกมานั้นมีข้อพึงสังเกต คือ

1. สาขาวิชาในการจัดพิมพ์มักเป็นเรื่องซ้ำ ๆ กันมากเกินไป ซึ่งมักเกิดขึ้นในสังคมที่เป็นอิสระ แม้ว่าสำนักพิมพ์หนึ่ง ๆ จะมีความตั้งใจที่จะเพิ่มหนังสืออีกสักเล่มเข้าไปในหัวเรื่องที่กำลังเป็นที่นิยมก็ตาม

2. ผู้เขียนไม่มีแรงบันดาลใจในการเขียน มักเป็นการเขียนไปเรื่อย ๆ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนไม่ใช่คนของสำนักพิมพ์เอง จึงทำให้หนังสือมีคุณภาพไม่ดีเพียงพอ แม้ว่าผู้เขียนบางคนจะมีความสามารถสูงก็ตาม แต่หลายคนก็ไม่ได้มีความสามารถเช่นนั้น ดังนั้น ทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับบรรณาธิการในการเลือกผู้เขียนอย่างรอบคอบ เพื่อให้แน่ใจว่างานเขียนจะสำเร็จออกมาอย่างมีคุณภาพ

3. สำนักพิมพ์ที่จัดทำหนังสือชุดไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับต้นฉบับอย่างละเอียด เพียงพอ คือไม่ได้มีการพิจารณาหนังสือแต่ละเล่มในชุดว่ามีความเหมาะสมสำหรับหนังสือชุดนั้น ๆ หรือไม่เพียงพอ (Watts 1962 : 264) และจากข้อเขียนของ Baer (1964 : Introduction) กล่าวว่า ตั้งแต่ก่อนหน้านั้นจนถึงเดือนมกราคม ค.ศ. 1963 มีการจัดพิมพ์หนังสือชุดในอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ถึง 40,000 ชุด ตัวอย่างหนังสือชุดที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ได้แก่ หนังสือชุด "Nancy Drew Mystery Stories" พิมพ์ในปี ค.ศ. 1924 "The Hardy Boys" พิมพ์ในปี ค.ศ. 1927 หนังสือทั้ง 2 ชุดนี้เป็นหนังสือชุดสำหรับเด็ก จัดพิมพ์โดยสมาคมชื่อว่า The Stratemeyer Syndicate และสำนักพิมพ์ Grosset & Dunlap, Publishers. เป็นหนังสือชุดที่ได้รับความนิยมในหมู่นักอ่านอย่างมาก แต่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นหนังสือชุดที่ไม่มีคุณค่าในการอ่านของเด็ก เนื่องจากขาดมาตรฐานและคุณภาพในการจัดทำ มุ่งเฉพาะปริมาณของหนังสือในชุดเป็นสำคัญ สำหรับหนังสือชุดในระยะตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา สำนักพิมพ์ต่าง ๆ หันมาจัดพิมพ์หนังสือเฉพาะสาขาวิชามากขึ้น เช่น ทางด้านวรรณคดี บริษัท Literary Classics of the United States ได้จัดพิมพ์หนังสือชุด "The Library of America Series" ในปี ค.ศ. 1982 เป็นการรวบรวมงานเขียนของนักเขียนที่มีชื่อเสียงของอเมริกา ทางด้านคอมพิวเตอร์ สำนักพิมพ์ Ballantine ได้จัดพิมพ์หนังสือชุด "Time Hartnell's Computer Programming

Series" ในปี ค.ศ. 1983 ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสำนักพิมพ์อื่น ๆ จัดพิมพ์หนังสือชุดบันเทิงคดีทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ เช่น สำนักพิมพ์ Atheneum พิมพ์หนังสือชุด "Escapade Series" ในปี ค.ศ. 1983 เป็นหนังสือชุดนวนิยายสำหรับเด็กวัยรุ่น เป็นต้น และ Columbia University Press ได้จัดพิมพ์หนังสือชุด "20th Century Continental Fiction" ในปี ค.ศ. 1983 เป็นหนังสือชุดซึ่งแปลมาจากนวนิยายร่วมสมัยของยุโรป เป็นต้น

จากการที่สำนักพิมพ์ต่าง ๆ หันมาให้ความสนใจที่จะเพิ่มปริมาณการรวบรวมหนังสือแต่ละเรื่องจัดพิมพ์เป็นหนังสือชุดกันอย่างแพร่หลายดังกล่าวมาแล้ว ทำให้มีผู้สนใจที่จะทำการสำรวจประเภทของหนังสือชุดที่จัดพิมพ์ออกมา โดยในปี ค.ศ. 1964 Baer ร่วมกับห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันได้ทำการสำรวจประเภทของหนังสือชุด และผลการสำรวจได้แบ่งประเภทของหนังสือชุดออกเป็นอย่างน้อย 8 ประเภท ตามเนื้อหา สำนักพิมพ์ วัตถุประสงค์ และผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย หนังสือชุดทั้ง 8 ประเภทนี้ ได้แก่

1. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Potboiler Fiction Series)
  2. หนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Quality Fiction Series)
  3. หนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Nonfiction Series)
  4. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับผู้ใหญ่ (Adult Potboiler Fiction Series)
  5. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตกว้าง (Publisher's Series, Broad Scope)
  6. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตแคบ (Publisher's Series, Narrow Scope)
  7. หนังสือชุดทางกานวิชาการ (Scholarly or Professional Series)
  8. หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarly/Scholarship Support Reprint Series)
1. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Potboiler Fiction Series)

คำว่า "เยาวชน" นี้ รวมหมายถึงเด็กตั้งแต่เริ่มหัดอ่านจนกระทั่งถึงเด็กวัยรุ่น หนังสือ-

ชุดประเภทนี้เข้าถึงผู้อ่านได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านทางพ่อแม่และญาติพี่น้องของผู้อ่าน
นั่นเอง หนังสือชุดประเภทนี้มีลักษณะเด่น ๆ อยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. งานเขียนทั้งหมดในชุดหนึ่ง ๆ จะเขียนโดยนักเขียนคนเดียวกัน
2. ตัวละครสำคัญของเรื่องจะปรากฏอยู่ในหนังสือทุกเล่มในชุดนั้น ๆ และจะมีอายุ
อยู่ในระดับเดียวกับผู้อ่าน ไม่มีการพัฒนาขึ้นแต่อย่างใด
3. ชาคคุณภาพทั้งในด้านการเขียน ภาพประกอบ และส่วนประกอบภายนอก
นอกจากนี้ยังมีราคาถูกราคากว้าง

ตัวอย่างเช่นหนังสือชุดที่มีชื่อเสียง 2 ชุด คือชุด Hardy Boys Series และ
The Nancy Drew Mystery Stories. หนังสือหุ้มปกแข็งจะขายราคาเล่มละ 2.50
เหรียญอเมริกัน หนังสือเล่มล่าสุดซึ่งเป็นเล่มที่ 54 ของชุด Hardy Boys คือ
The Mysterious Caravan และเล่มล่าสุดซึ่งเป็นเล่มที่ 53 ของชุด Nancy Drew
คือ The Sky Phantom หนังสือทั้งสองเล่มนี้เขียนโดยนักเขียนที่ได้รับความนิยมเชื่อถือให้เขียน
เรื่องทุกเรื่องในชุดที่ตนรับผิดชอบ หนังสือทั้งสองชุดนี้ได้มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์โทรทัศน์
ซึ่งทำให้มีผลต่อยอดการขายหนังสือเหล่านี้มาก หนังสือแต่ละเล่มของทั้งสองชุดนี้จะมีรูปเล่มและ
ความหนาใกล้เคียงกันมาก ส่วนประกอบภายนอกมีคุณภาพทำรวมทั้งภาพประกอบ การพิมพ์ และ
เย็บเล่มด้วยกระดาษแข็งราคาถูกราคากว้าง ๆ หนังสือบันเทิงคดีประเภทนี้จัดเข้าเป็นประเภทหนึ่งของ
หนังสือตลาดที่ไม่มีภาพประกอบ ทั้งนี้ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนจึงหลีกเลี่ยงการ
จัดหาหนังสือประเภทนี้เข้าห้องสมุด แม้ว่าจะเป็นที่ต้องการของเด็กก็ตาม

2. หนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Quality Fiction Series)

หนังสือชุดประเภทนี้แตกต่างจากประเภทแรก กล่าวคือ หนังสือชุดบันเทิงคดีนี้ไม่ได้
มีการกำหนดจำนวนหนังสือในชุดไว้แน่นอน เนื้อหาของหนังสือชาคการพิถีพิถันในการเขียน และ
เขียนโดยผู้เขียนหลายคน แต่ปรากฏชื่อเรื่องในหน้าปกในเพียงชื่อเดียว สำหรับหนังสือบันเทิงคดี
คุณภาพดีนั้นจะมีการกำหนดจำนวนหนังสือในชุดไว้แน่นอน ส่วนมากมักจะมีจำนวน 2 - 3 เล่ม
ในแต่ละชุดเนื้อหาของหนังสือจะเขียนอย่างพิถีพิถัน ตัวอย่างเช่น เรื่อง Jo and Little
Woman. และหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่เขียนโดย Louisa May Alcott เรื่อง Dr. Dolittle

ของ Hugh Lofting เรื่อง Little House in the Big Woods ของ
 Laura Ingalls Wilder

3. หนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Nonfiction)

หนังสือชุดประเภทนี้จะมีจำนวนหนังสือในชุดมาก เนื่องจากมีเนื้อหาที่ครอบคลุมหลายสาขาวิชา เหมาะสำหรับเด็กในวัยต่าง ๆ กัน ตั้งแต่เริ่มหัดอ่าน เนื้อหาของหนังสือชุดสำหรับเด็กส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพต่าง ๆ การประเพณีปฏิบัติ และอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น หนังสือชุด First Books สำหรับเด็กหัดอ่าน หนังสือชุด Career Concise Guides เป็นชุดที่แนะนำอาชีพต่าง ๆ หนังสือชุด Sport Action Books เป็นชุดที่เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาชนิดต่าง ๆ หนังสือชุด Choosing Careers and Life-Styles เป็นชุดที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพและการดำรงชีวิต เป็นต้น บรรดาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนได้ให้ความสนใจหนังสือชุดประเภทนี้มากเนื่องจากมีหลายสาขาวิชาให้เลือก และเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของห้องสมุดในต่าง ๆ โดยเฉพาะการควบคุมบรรณานุกรม การเลือกและการดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือเหล่านั้น

4. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับผู้ใหญ่ (Adult Potboiler Fiction Series)

หนังสือชุดประเภทนี้เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อความบันเทิงโดยเฉพาะ หนังสือแต่ละเล่มในชุดจะมีเค้าโครงเรื่องแนวการเขียน ตัวละครสำคัญ ๆ บทเจรจาของตัวละคร ตลอดจนรูปแบบของหนังสือเหมือนกัน เนื้อเรื่องของหนังสือชุดประเภทนี้อาจจะเป็นนิยายวิทยาศาสตร์ เช่น เรื่อง Star Trek ซึ่งได้มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์โทรทัศน์ โดย Alan Dean Foster เรื่องผจญภัย เช่น The Executioner โดย Don Pendleton เรื่องเพื่อฉัน เช่น The Barbara Cartland Library นอกจากนี้ยังมีอาจมีเนื้อหาเป็นเรื่องลึกลับและการสืบสวนสอบสวนก็ได้

5. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตกว้าง (Publisher's Series, Broad Scope)

หนังสือชุดประเภทนี้ จะมีเนื้อหาไม่ลึกซึ้งเป็นลักษณะให้ความรู้แบบกว้าง ๆ เท่านั้น ตัวอย่างเช่น หนังสือชุด Icon Editions ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Harper and Row ชุดนี้ประกอบด้วยหนังสือ 9 เรื่อง คือ

1. Age of the Masters : A Personal View of Modern Architecture
2. The Bolshoi Ballet
3. Giotto and Florentine Painting, 1280-1375
4. The Invisible Present : African Art and Literature
5. Dictionary of Subjects and Symbols in Art
6. Modern Painting and the Northern Romantic Tradition : Friedrich to Rothko
7. Caravaggio and His Followers
8. Vermeer
9. Florentine Painting and Its Social Background : the Bourgeois Republic Before Cosimo De' Medici's Advent to Power, XIV and Early XV Centuries

จากชื่อเรื่องดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนศิลป์ (visual art)

ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่กว้างมาก

6. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตแคบ (Publisher's Series, Narrow Scope)

หนังสือชุดประเภทนี้จะมีเนื้อหาลึกซึ้งเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตัวอย่างเช่น หนังสือชุด Holiday Magazine Travel Guides ซึ่งเป็นหนังสือชุดนำเที่ยวของนิตยสารฮอลิเดย์ ทัศนศิลป์โดยสำนักพิมพ์ Random House มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ ของโลก ชุดนี้ประกอบด้วยหนังสือทั้งหมด 13 เล่ม คือ

1. The Holiday Guide to Britain : England Scotland and Wales
2. The Holiday Guide to London
3. The Holiday Guide to France
4. The Holiday Guide to Italy
5. The Holiday Guide to Spain

6. The Holiday Guide to Scandinavia : Denmark, Sweden
Norway
7. The Holiday Guide to West Germany
8. The Holiday Guide to Greece and the Aegean Islands
9. The Holiday Guide to Mexico
10. The Holiday Guide to the Caribbean and the Bahamas
11. The Holiday Guide to Israel
12. The Holiday Guide to Hawaii
13. The Holiday Guide to Ireland

หนังสือชุดประเภทนี้มีความลึกซึ้งในด้านเนื้อหาแตกต่างกัน บางชุดอาจมีบรรณาธิการประกอบ
 ภาย เช่น ชุด Scribner's History of the American Colonies : เหมาะสำหรับห้องสมุด
 มหาวิทยาลัย และห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่

7. หนังสือชุดทางกานวิชาการ (Scholarly or Professional Series)

หนังสือชุดประเภทนี้จัดทำขึ้นมาเพื่อสนับสนุนทางกานวิชาการและวิชาชีพสาขาใด
 สาขาหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น เนื้อหาของหนังสือจึงเหมาะสำหรับผู้ที่สนใจทางกานวิชาการเป็น
 พิเศษนั่นเอง หนังสือชุดประเภทนี้อาจจัดทำโดยหน่วยงานต่าง ๆ สำนักพิมพ์ทั่ว ๆ ไป สมาคม
 ทางกานวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานของรัฐบาล มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นแหล่งสำคัญ
 แห่งหนึ่งที่จัดทำหนังสือชุดประเภทนี้ขึ้นมา ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้จัดทำหนังสือ
 ชุดของมหาวิทยาลัยเองขึ้นมา และจัดทำโดยโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดอีกด้วย เช่น
 หนังสือชุด Harvard East Asian Monographs ซึ่งจัดทำโดยศูนย์วิจัยเอเชีย
 ตะวันออก (East Asian Research Center) แต่เผยแพร่โดยโรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ฮาร์วาร์ด เป็นต้น

หนังสือชุดประเภทนี้มีคุณค่าทางกานการเรียนการสอน ตลอดจนการวิจัยโดยเฉพาะใน
 สถาบันอุดมศึกษา

8. หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Reprint Series)

หนังสือชุดประเภทนี้ประกอบด้วยงานเขียนที่เคยจัดทำมาก่อนแล้ว เหมาะสำหรับ

ห้องสมุดเพื่อการวิจัย เพราะจะช่วยผู้อ่านในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยให้สามารถหาอ่านหนังสือที่เคยจัดพิมพ์มาแล้วและจำหน่ายหมดแล้วได้ ตัวอย่างเช่น เรื่อง Napoleonic Times ซึ่งเขียนโดย Harold C. Deutsch งานเขียนนี้ต้นฉบับเดิม คือ เล่มที่ 41 ของหนังสือชุด The Harvard Historical Series ซึ่งจัดพิมพ์ในปี ค.ศ. 1938 นั้นเอง แล้วนำมาพิมพ์ซ้ำในปี ค.ศ. 1975 เป็นเล่มที่ 4 ของหนังสือชุด Perspectives in European History ซึ่งจัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์ The Porcupine Press

หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. หนังสือทางคานวิชาการที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarly Reprints) ซึ่ง เป็นเพียงการนำงานเขียนทางคานวิชาการที่เคยพิมพ์มาแล้ว และไม่สามารถหาได้อีกในท้องตลาด มาจัดพิมพ์ใหม่ในรูปของหนังสือชุดนั่นเอง
2. คำราประกอบกรเรียนการสอนที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarship Support Reprints) จะจัดพิมพ์ขึ้นมาเมื่อวัสดุที่เป็นประโยชน์ทางคานวิชาการ (นอกเหนือจากสิ่งที่ไม่สามารถจัดหาได้) ได้มีการจัดพิมพ์ซ้ำขึ้นมาอีกนั่นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยผลการสำรวจประเภทหนังสือชุดของ Baer และห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันดังกล่าวข้างต้น เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประเภทหนังสือชุดที่องค์การค้ำของคุรุสภาจัดพิมพ์ต่อไป (รายละเอียดโปรดดูบทที่ 4)

พัฒนาการการจัดทำหนังสือชุดในประเทศไทย

การจัดทำหนังสือชุดในประเทศไทยนั้น หลังจากที่หมอบลัดเดอได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยแล้วก็ได้มีคนอื่น ๆ ได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นตามลำดับ บุคคลที่มีความสำคัญในคานการพิมพ์หนังสือชุดในประเทศไทยเป็นคนแรกก็คือ Samuel John Smith ได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2411 ตั้งอยู่ตำบลบางคอแหลม ชื่อว่าโรงพิมพ์ครุสมิต พิมพ์หนังสือทั้งปกอ่อนและปกแข็ง ส่วนใหญ่พิมพ์หนังสือประโลมโลกเป็นสมุดเล่มเล็ก ๆ เนื้อเรื่องเท่าเล่มสมุดไทย และพิมพ์ปกอ่อนขายราคาเล่มละ 1 สลึง ก็มีคำกลอนว่า "เล่มสลึงพึงรู้ท่านผู้ซื้อ" ทำออกขายเป็นเล่มเล็ก ๆ เช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าจะจบทั้งเรื่อง (เอาไฟ จันทรจิระ 2516 : 240 - 241) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2413 ได้จัดพิมพ์บทกลอน นิราศ และสุภาษิตต่าง ๆ เรื่องสำคัญที่จัดพิมพ์ก็คือเรื่องพระอภัยมณี พิมพ์ขายทีละเล่มสมุดไทย ราคาเล่มละ 1 สลึง

คนสมัยนั้นตื่นช็อกมาก (กำจร สติกรกุล 2515 : 215) การจัดทำหนังสือก็เล่มเล็ก ราคาถูก ในขณะที่จัดทำต่อเนื่องกันจนกว่าจะจบทั้งเรื่องนี้ จึงสมควรกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นบุคคลแรกที่ริเริ่มการจัดพิมพ์หนังสือขุดในประเทศไทย ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการการจัดทำหนังสือขุดในประเทศไทยสมัยต่อมา

การจัดพิมพ์หนังสือขุดโดยคนไทยนั้น เริ่มมีขึ้นในปี พ.ศ. 2457 คือการจัดพิมพ์หนังสือขุดประชุมพงศาวดาร ซึ่งนับได้ว่าเป็นหนังสือขุดขุดแรกที่ทำขึ้นมาโดยคนไทย การจัดทำเล่มแรกคือ ภาคที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 แล้วจัดทำเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน (2527) รวมทั้งสิ้น 81 ภาค เหตุที่จะมีการจัดทำประชุมพงศาวดารขึ้นมาใน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำวรงราชานุภาพไ้ทรงพระนิพนธ์อธิบายเกี่ยวกับหนังสือประชุมพงศาวดารภาคที่ 1 ไว้ในคำนำเมื่อพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2457 ว่า เนื่องมาจากสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระมาตุจฉา มีพระประสงค์จะพิมพ์หนังสือแจกในงานศพหม่อมเจ้าคณ็ยวรบุษ ท.จ. ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ ซึ่งไ้สิ้นชีพิตักษัย เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม แรม 12 ค่ำ เดือน 12 ปีชวด จัตวาศก พ.ศ. 2455 มีรับสั่งให้กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณเลือกหาหนังสือซึ่งควรพิมพ์ให้เป็นการพระกุศลสาธารณประโยชน์ คณะกรรมการเห็นพร้อมกันว่าในสมัยนั้นมีผู้เอาใจใส่ในการศึกษาโบราณคดี มีพงศาวดาร เป็นต้นตามพระราชนิยมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ความลำบากของผู้ศึกษามีอยู่หลายหนังสือตรวจสอบไ้ยาก เพราะหนังสือพงศาวดารและตำนานเก่าโดยมากยังมิไ้มีการจัดทำขึ้นมาบ้าง พิมพ์แล้วแต่จำหน่ายหมดไปเสียแล้วบ้าง บางทีที่พอจะหาไ้ก็เป็ฉบับที่คลาดเคลื่อน ไม่สมควรที่จะใช้ในการตรวจสอบศึกษาไปเสียบ้าง ความต้องการหนังสือพงศาวดารและตำนานเก่าที่เป็นฉบับที่จึงมีแก่ผู้ศึกษาอยู่ทั่วไป ด้วยเหตุดังกล่าวจึงไ้มีการจัดทำหนังสือขุดประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 1 ขึ้นในปี พ.ศ. 2457 และพิมพ์ต่อ ๆ มา (ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ 2506 : 1 - 3)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2467 ไ้มีการจัดทำหนังสือขุดศิลาจารึก โดยมหาเสวกโท พระยาราชบุณกุล (อวบ เปาโรหิตย์) ปช. ปม. ทจว. รัตนวปร. 3. อุปราชมหาดลภาคอีสานในสมัยนั้นซึ่งไ้ดำริที่จะจัดทำเรื่องในศิลาจารึกเพื่อบำเพ็ญบุญครบ 4 รอบ จึงไ้นำความไปปรารภกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำวรงราชานุภาพ พระองค์จึงโปรดให้ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเคส์ ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์ใหญ่ในหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครสมัยนั้น ทำหน้าที่ในการ

อ่านและแปลจารึกที่ค้นพบในประเทศไทย ด้วยเห็นว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทั้งภาษาและอักษรของประเทศทางตะวันออก แต่ศิลาจารึกมีมากจึงไม่สำเร็จทั้งหมด อย่างไรก็ตาม กรมพระยาคำวรวงราชานุภาพโปรดให้แบ่งให้พระยาราชนุกุลนำไปจัดพิมพ์เพื่อการบำเพ็ญกุศลดังกล่าวมาแล้วหนึ่งตอน คือ ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 ซึ่งเป็นจารึกกรุงสุโขทัยที่พบก่อน พ.ศ. 2467 นั้นเอง (ประชุมจารึกสยาม ภาคที่ 1 จารึกสุโขทัย 2467 : คำนำ) หนังสือประชุมศิลาจารึกนี้มีด้วยกันทั้งหมด 6 ภาค คือ

ภาคที่ 1 จารึกกรุงสุโขทัย ที่ไต่พบก่อน พ.ศ. 2467

ภาคที่ 2 จารึกทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้

ภาคที่ 3 ประมวลจารึกที่พบในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลางของประเทศไทย อันจารึกด้วยอักษรและภาษาไทย ขอม มอญ บาลี สันสกฤต

ภาคที่ 4 ประมวลจารึกที่พบในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลางของประเทศไทย อันจารึกด้วยอักษรและภาษาไทย, ขอม มอญ บาลีสันสกฤต (ต่อ)

ภาคที่ 5 ประมวลจารึกอักษรไทย ภาพลายเส้นจำหลักบนแผ่นหินเกี่ยวกับเรื่องชาตกต่าง ๆ ในชาตกห้าร้อยชาติที่ประดับไว้ในจารึกวัดศรีชุม สุโขทัย

ภาคที่ 6 ประมวลจารึกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่พบในภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง ซึ่งจัดพิมพ์ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6

หนังสือประชุมศิลาจารึกนี้ ได้มีหน่วยงานหลายแห่งนำไปจัดพิมพ์ เช่น กรมศิลปากร ศูนย์สุโขทัยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก และคณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีบุคคลต่าง ๆ นำไปจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น หม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต ทรงนำไปจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสคล้ายวันที่พระชนมายุครบ 4 รอบ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2504 โดยได้จัดพิมพ์ ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 2 เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีผู้จัดทำหนังสือชุดขึ้นมาจำนวนมากมาย เช่นปรากฏในงานวิจัยของ สมบูรณ์ แก่นตะเคียน (2517) ซึ่งได้รวบรวมบรรณานุกรมพร้อมทั้งทำสารະสังเขปสิ่งพิมพ์เฉพาะ

ก้านชนบทธรรมเนียมประเทศไทยจำนวน 129 เรื่อง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนบทธรรมเนียมประเทศไทยโดยตรง สิ่งพิมพ์จากจารึก จดหมายเหตุ พระราชพงศาวดารและตำนาน และสิ่งพิมพ์จากวรรณคดี

การจัดพิมพ์หนังสือชุดในประเทศไทย ภาครัฐบาลนั้น ส่วนมากจะเป็นทางคณาวิชาการหรือการเสนอผลการดำเนินงาน การค้นคว้า วิจัย ของหน่วยงานต่าง ๆ แม้กระนั้นก็ยังมีความสนใจในการจัดทำหนังสือชุดออกมาในรูปของสารคดีนารที่ผู้อ่านทั่วไปสามารถอ่านได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดทำหนังสือชุดชื่อว่า "หนังสือแปลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้หนังสือภาษาไทยที่เป็นประโยชน์และราคาเขาออกเผยแพร่ในหมู่นิสิต นักศึกษา และประชาชน หนังสือชุดนี้จัดทำออกมาแล้วทั้งสิ้น 65 เรื่อง เป็นหนังสือแปลทั้งทางคณาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์

ในภาคเอกชนนั้น สำนักพิมพ์ต่าง ๆ เป็นผู้รวบรวมขึ้นมา ในระยะแรกมักจัดทำพวกนวนิยายอิงพงศาวดาร และนวนิยายกำลังภายในที่แปลมาจากเรื่องเดิมของจีน ปัจจุบันสำนักพิมพ์หลายแห่งได้หันมาให้ความสนใจในการจัดพิมพ์หนังสือชุดที่เป็นสารคดีมากยิ่งขึ้น เช่น สำนักพิมพ์เมืองโบราณ จัดพิมพ์หนังสือชุดกรุงเทพฯ สองศตวรรษ ชุดจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์เอกสารชุดภูมิศาสตร์ประเทศไทย เป็นต้น

การดำเนินงานจัดทำหนังสือชุดขององค์การค้ำของคุรุสภา

องค์การค้ำของคุรุสภาเป็นหน่วยงานกึ่งราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดพิมพ์และจัดทำหนังสือชุดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวิชาการ สารคดี และบันเทิงคดี สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ออกจำหน่ายอย่างแพร่หลาย โดยเน้นที่ความประหยัดในการจัดพิมพ์และให้สามารถขายได้ในราคาย่อมเยา เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถซื้อหาได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่งถึงนโยบายและการดำเนินงานในการจัดทำหนังสือชุดขององค์การค้ำของคุรุสภา ตลอดจนศึกษาถึงเนื้อหาของหนังสือชุดเหล่านั้นว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำหรือไม่อย่างไร

ใน พ.ศ. 2491 องค์การค้ำของคุรุสภาได้เริ่มต้นจัดพิมพ์หนังสือชุดออกจำหน่าย หนังสือชุดแรกคือ หนังสือชุดคอมตะนิยาย* ได้รับความนิยมนพอสมควร หนังสือในชุดนี้ต้นฉบับเป็นของหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ซึ่งต่อมาได้อนุญาตให้โรงพิมพ์เอกชนทั่วไปจัดพิมพ์หนังสือเหล่านี้

* สะกดตามปรากฏในหัวเล่มหนังสือ

ได้ควย จึงต้องแข่งขันกันจำหน่ายควยการศักราชากัน ทำให้คุณภาพของหนังสือต่ำลง ความนิยมก็ลดน้อยลงไปควย องค์การค่าของคุรุสภาจึงมิได้จัดพิมพ์หนังสือชุดนี้อีก หนังสือในชุดนี้เป็นหนังสือนิยายอมตะของไทย เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน สามก๊ก เป็นต้น การจัดทำรูปเล่มมีขนาดใหญ่ ปกแข็ง มีความหนามาก กระดาษไม่ค่อยดีนัก

ในปี พ.ศ. 2492 คุรุสภาได้จัดทำหนังสือสำหรับเด็ก คือ ชุดนิทานประทีปทองขึ้นมา เพื่อให้เด็กมีหนังสืออ่านนอกเหนือจากตำราเรียน หนังสือชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ชุดย่อย คือ ชุดวรรณกรรมสากล ชุดวรรณกรรมไทย ชุดเด็กคุณสมบัติ และชุดจินตนิยายสำหรับเด็กเล็ก หนังสือในชุดนี้จะมีเนื้อเรื่องจบภายในเล่มหรือสองเล่มจบ ขายในราคาเล่มละ 1 บาท

ต่อมาใน พ.ศ. 2494 องค์การค่าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดคลังนิยาย หนังสือในชุดนี้เป็นการรวมเรื่องสั้นหลาย ๆ เรื่องไว้ภายในเล่มเดียวกัน ขายราคาเล่มละ 50 สตางค์

พ.ศ. 2502 องค์การค่าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดวรรณกรรมเพื่อการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ชุดย่อย คือ ชุดชุมนุมนิทาน ชุดบุคคลสำคัญ ชุดสารคดี ขายราคาเล่มละ 3 บาท

พ.ศ. 2503 องค์การค่าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดนิทานไทยขึ้นมา เช่น เรื่อง พระสมุทรโสม พระสุธน เป็นต้น

ในปีเดียวกันนี้องค์การค่าของคุรุสภาได้เริ่มจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทยขององค์การค่าของคุรุสภาออกจำหน่ายเป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2527) เพื่อห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ศึกษาหาความรู้ เป็นหนังสือขนาด 16 ยก ใช้กระดาษปอนด์จัดพิมพ์ ปกใช้กระดาษคล้ายผ้ามันเพื่อความสวยงามและทนทาน หนังสือในชุดนี้เป็นการพิมพ์ซ้ำหนังสือที่มีคุณค่าไว้ควยกัน แต่เนื่องจากไม่เคยมีผู้ได้จัดพิมพ์มาก่อน ดังนั้นเมื่อพิมพ์ขึ้นมาแล้วจึงปรากฏว่าขาดทุนมาตลอด และเมื่อจัดทำมาถึง พ.ศ. 2522 จึงได้มีระยะเวลาในการจัดพิมพ์ออกไปอาจเห็นว่าหนังสือดี ๆ เริ่มหมดแล้ว อย่างไรก็ตามก็พยายามเลือกเพิ่มหนังสือดี ๆ มาจัดพิมพ์อีกในโอกาสต่อไป (วันทนา ชันด์เกรือ, สัมภาษณ์)

พ.ศ. 2507 องค์การค่าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดภาพและการ์ตูน 4 สี 2 สี เนื้อเรื่องนำมาจากเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย วรรณคดีไทยและเรื่องราวของวีรบุรุษหรือบุคคลสำคัญของไทย และยังรับพิจารณาผลงานเขียนของบุคคลภายนอกที่นำมาเสนอ เพื่อเป็นการสนับสนุนและขยายตลาดหนังสือสำหรับเด็กในเมืองไทย

พ.ศ. 2508 องค์การค่าของคุรุสภาได้ติดต่อขอเช่าฟิล์มจากสำนักพิมพ์อิตาลี คือ Macora Industrie Cartografiche Editoriali มาจัดทำหนังสือเป็นหนังสือชุดภาพและการ์ตูน 4 สี โดยเขียนคำบรรยายเป็นร้อยกรองไทยให้อ่านง่าย ขณะนั้นหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นภาษาไทยมีน้อย จึงปรากฏว่ามีผู้สนใจมาก แต่ละเรื่องได้เลือกจากนิทานหรือนิยายที่เป็นที่ติติงใจของเด็กทั่วโลก เช่น ผลงานของกริมม์ และแอนเดอร์สัน เป็นต้น (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ 2526 : 3)

พ.ศ. 2512 ได้มีการจัดตั้งฝ่ายวิชาการองค์การค่าของคุรุสภาขึ้นมา เพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดและจัดทำหนังสือต่าง ๆ โดยมีแผนกบรรณาธิการทำหน้าที่รับผิดชอบทำหนังสือทุกประเภทของฝ่ายวิชาการ มีนโยบายคือทำหนังสือดี มีคุณภาพสำหรับเด็ก ผู้เขียนเป็นนักวิชาการของฝ่ายวิชาการเอง และรับเรื่องจากบุคคลภายนอกด้วย (วันทนา ชันด์เครือ, สัมภาษณ์)

พ.ศ. 2514 ได้มีการจัดทำหนังสือชุดภาพระบายสีขึ้นมา เพื่อฝึกทักษะของเด็ก

พ.ศ. 2515 - 2519 ได้จัดทำหนังสือชุดแปลขึ้นมา เช่น เรื่องทางไปสู่การค้นพบ แปลจาก Roads to Discovery ของ Ralf E. Lapp แปลโดยประชา พานิช เป็นต้น หนังสือชุดนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด จึงต้องล้มเลิกไปในที่สุด

พ.ศ. 2516 ได้จัดทำหนังสือชุดความรู้ไทยขึ้นมา โดยมีความคิดที่จะลอกเลียนแบบหนังสือ Ladybird ซึ่งให้ความรู้สำหรับเด็กในวัยต่าง ๆ แต่องค์การค่าของคุรุสภาไม่สามารถทำหนังสือเพื่อสนองความต้องการของเด็กได้ครบทุกวัยได้ ทำให้เฉพาะหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยรุ่นตอนต้น เพราะเด็กวัยนี้ยังมีหนังสือที่เหมาะสมกับวัยน้อยมาก ปรากฏว่าเมื่อจัดทำหนังสือออกสู่ตลาดได้รับความนิยมมากทั้งเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตลอดจนนักศึกษา เพราะเป็นหนังสือที่ให้ความรู้แขนงวิชาการ วิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องไทย ๆ (วันทนา ชันด์เครือ, สัมภาษณ์)

ในปีเดียวกันนี้ยังได้จัดทำหนังสือชุดนิทานสำหรับเด็กเล่มเล็ก หนังสือชุดนี้มีขนาด $8\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$ ซม. การย่อขนาดเล่มหนังสือสำหรับเด็กให้เล็กลงทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ เด็กสามารถซื้ออ่านได้เป็นประจำ วัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ปลุกฝังนิสัยให้เป็นคนที่มีศีลธรรม ให้ความรู้ในค่านิยมต่าง ๆ และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

พ.ศ. 2519 ได้มีการจัดทำหนังสือชุดสำหรับเด็กบ้านขึ้นมา โดยมีนโยบายคำนึงถึง

การศึกษาในระดับประถมศึกษา เพราะผู้ที่จบการศึกษาระดับนี้แล้วไม่มีโอกาสได้ศึกษาคือ ไม่มีใครสนใจเด็กหรือคนกลุ่มนี้มากนัก ประกอบกับยังไม่มีหนังสือที่เหมาะสมกับผู้อ่านระดับนี้ เพราะการจัดทำหนังสือประเภทนี้ต้องใช้ภาษาที่ง่ายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายนั่นเอง ดังนั้น องค์การการค้าของคุรุสภาจึงได้จัดทำหนังสือชุดนี้ขึ้นมาเพื่อสนับสนุนให้ผู้อ่านกลุ่มนี้มีความรู้ทางวิชาการด้านวิชาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างถูกต้อง (วันทนา ชัยฑ์เครือ, สัมภาษณ์)

พ.ศ. 2520 องค์การการค้าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดภาพและการ์ตูนป๊อปอัพขึ้นมา โดยการนำเอานิทานพื้นบ้านของไทย คือ ไกรทอง และเรื่องเงาะป่า ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาจัดทำขึ้น โดยมีภาพประกอบสีสันสกฤตเสียดูคตา เมื่อเปิดหน้าหนังสือจะพบว่าภาพประกอบของเรื่องจะปรากฏออกมา ซึ่งเป็นความพยายามในการจัดทำหนังสือเด็กอีกรูปแบบหนึ่งขององค์การการค้าของคุรุสภา

พ.ศ. 2522 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงราว ๆ ปี พ.ศ. 2527 คณะกรรมการดำเนินงานหนังสือชุด ซึ่งเป็นนักวิชาการจำนวน 10 ท่าน ซึ่งแต่ละท่านมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้วนั้น ไม่มีเวลาเนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวองค์การการค้าของคุรุสภามีปัญหาเกี่ยวกับการทำหนังสือแบบเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตร ปวช. ดังนั้น จึงต้องระดมนักวิชาการมาช่วยในเรื่องการทำแบบเรียน ทำให้ต้องชะลอการจัดทำหนังสือชุด (วันทนา ชัยฑ์เครือ, สัมภาษณ์)

พ.ศ. 2523 องค์การการค้าของคุรุสภาได้จัดทำหนังสือชุดอะไรเอ่ย มีลักษณะ รูปเล่ม และขนาดเหมือนกับหนังสือในชุดนิทานสำหรับเด็กเล่มเล็กนั่นเอง แต่เนื้อหาเป็นคำทายปัญหา มีรูปภาพประกอบ และคำเฉลยอยู่ตอนท้าย เพื่อฝึกให้เด็กกลับสมอง

สรุปแล้วองค์การการค้าของคุรุสภาจัดทำหนังสือชุดออกมาทั้งหมด 15 ชุด เรียงตามลำดับของการพิมพ์ ดังนี้

- หนังสือชุดคอมตะนิยาย
- หนังสือชุดนิทานประทีปทอง
- หนังสือชุดคลังนิยาย
- หนังสือชุดวรรณกรรมเพื่อการศึกษา
- หนังสือชุดนิทานไทย
- หนังสือชุดภาษาไทยขององค์การการค้าของคุรุสภา

- หนังสือรูปภาพและการ์ตูนไทย (4 สี 2 สี)
- หนังสือรูปภาพและการ์ตูนอิตาลี (4 สี)
- หนังสือรูปภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- หนังสือรูปแปดขององค์การการค้าของคุรุสภา
- หนังสือรูปความรู้อย่างไทย
- หนังสือรูปนิทานสำหรับเด็กเล่มเล็ก
- หนังสือรูปสำหรับเด็ก
- หนังสือรูปภาพและการ์ตูนโป๊โป๊
- หนังสือรูปอะไรเอ๋ย

หนังสือรูปทั้ง 15 ชุดนี้ มี 5 ชุดที่เลิกพิมพ์ไปแล้ว คือ ชุดคอมตะนิยาย ชุดนิทานประทีปทอง ชุดคลังนิยาย ชุดนิทานไทย และรูปแปดขององค์การการค้าของคุรุสภา ชุดอื่น ๆ นั้น ส่วนมากเป็นการพิมพ์ซ้ำหลายครั้งและมีนโยบายที่จะจัดพิมพ์ออกมาอีกในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือรูปทั้งหมด ยกเว้นหนังสือรูปคลังนิยาย เพราะเหลือหนังสือในชุดเพียง 1 เล่ม ซึ่งไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ รายละเอียดโปรดดูในบทที่ 4 ต่อไป